

Halina Nakonieczna-Kisiel

Wykorzystanie walut krajowych w funkcjach pieniądza światowego : część 1

Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 49/1, 255-266

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Halina Nakonieczna-Kisiel*

Uniwersytet Szczeciński

WYKORZYSTANIE WALUT KRAJOWYCH W FUNKCJACH PIENIĄDZA ŚWIATOWEGO¹

CZĘŚĆ 1

Streszczenie

Celem opracowania jest przedstawienie wyników analizy zmian pozycji zajmowanej przez poszczególne waluty narodowe w funkcjach pieniądza światowego. Z przeprowadzonych badań wynika, że dolar USA nadal utrzymuje dominującą pozycję waluty międzynarodowej, mimo iż jego udział nie w każdej funkcji pieniądza światowego wykazuje tendencję rosnącą. Drugą pozycję w dalszym ciągu zajmuje euro, ale zakres pełnionych funkcji ma coraz mniejszy. Rola funta i jena mimo iż niewielka, pozwala jednak utrzymać trzecią lub czwartą pozycję, natomiast frank szwajcarski został zastąpiony głównie przez juana chińskiego.

Słowa kluczowe: waluty lokalne, pieniądz światowy, waluta międzynarodowa, funkcje pieniądza światowego

* Adres e-mail: hakisiel@wp.pl.

¹ Pojęcie „pieniądz światowy” stosowane będzie zamiennie z określeniem „waluta międzynarodowa” (por. Białecki, Januskiewicz, Oręziak, 2007, s. 200, 295).

Wprowadzenie

Aby waluta emitowana przez pojedynczy kraj lub grupę krajów była powszechnie używana w międzynarodowych transakcjach wymiany towarów, usług, osób i kapitałów, to po pierwsze, musi ona pełnić wszystkie funkcje pieniądza światowego, a po drugie, gospodarki tych państw muszą spełniać określone kryteria emisji takiego pieniądza. Celem opracowania jest przedstawienie zmian w zakresie pozycji zajmowanej przez poszczególne waluty narodowe w realizacji funkcji pieniądza światowego. Ze względu na ograniczoną objętość pracy zrezygnowano z analizy uwarunkowań, które muszą spełniać gospodarki kreujące walutę międzynarodową. Problemom tym poświęcono odrębną, drugą część opracowania. Strukturę pracy podporządkowano celowi. W pierwszej części przedstawiono funkcje pieniądza światowego w aspekcie teoretycznym, natomiast w drugiej i trzeciej zakres wykorzystywanych walut krajowych w funkcjach pieniądza światowego odpowiednio w sferze prywatnej i publicznej. W opracowaniu korzystano z raportów, opracowań i literatury przedmiotu z zakresu międzynarodowych stosunków gospodarczych. Dane statystyczne pochodziły z danych BIS, IMF i ECB. Metodą badawczą były studia literatury, analiza danych statystycznych, analiza porównawcza i opisowa.

1. Funkcje waluty międzynarodowej

W literaturze przedmiotu wyróżnia się trzy funkcje, które musi pełnić waluta międzynarodowa. Są to funkcje miernika wartości, środka płatniczego oraz środka akumulacji. Funkcje te pieniądz światowy musi realizować jednocześnie i to zarówno w sferze prywatnej (przy wykorzystywaniu przez osoby indywidualne, podmioty gospodarcze lub instytucje finansowe), jak i oficjalnej (przez banki centralne) (Cohen, 1971, s. 31–34; Kenen, 1983, s. 16; Oręziak, 2001, 2005, 2008; Pszczółka, 2010, s. 69; Pszczółka, 2011).

W funkcji miernika wartości walutę międzynarodową sfera prywatna wykorzystuje głównie do wyceny towarów i usług będących przedmiotem handlu światowego jako walutę fakturowania oraz do wyceny instrumentów finansowych (tj. obligacje, akcje, kredyty) jako walutę denominacji. W sferze oficjalnej pieniądz światowy w tej funkcji służy z kolei do ustalania kursów jako waluta referencyjna (odniesienia) dla walut lokalnych.

W funkcji środka płatniczego sfera prywatna wykorzystuje pieniądź światowy do rozliczania transakcji handlowych i finansowych, a oficjalna do wyrównywania nierównowagi w bilansie płatniczym. Waluta, w której następuje zapłata za towary i usługi lub spłata zobowiązań finansowych jest nazywana walutą płatności albo transakcyjną. W tej funkcji obie sfery mogą również wykorzystywać pieniądź światowy do wymiany jednej waluty – mało płynnej – na inną bardziej płynną na rynku walutowym. Pieniądź światowy wykorzystywany w tych transakcjach występuje w charakterze waluty przejścia². Jeżeli władza monetarna dokonuje w pieniądzu światowym interwencji na rynku walutowym w celu utrzymania pożądanego poziomu kursu waluty krajowej, wówczas mamy do czynienia z pieniądzem światowym jako walutą interwencyjną.

Odzwiedcieniem realizacji przez pieniądź światowy funkcji środka akumulacji jest utrzymywanie w nim przez podmioty prywatne swoich zasobów finansowych (oszczędności), natomiast przez władze monetarne zgromadzonych należności zagranicznych (rezerw walutowych). W kontekście tej funkcji używane jest pojęcie pieniądza światowego jako waluty inwestycyjnej (w odniesieniu do sfery prywatnej) i waluty rezerwowej (w odniesieniu do sfery oficjalnej). Uznanie danej waluty krajowej za międzynarodową nie wiąże się jednak z przyznaniem jej takiego statusu, lecz ze skalą jej wykorzystywania w poszczególnych funkcjach przez obie sfery na rynku światowym (Markiewicz, 2012, s. 213).

2. Zastosowanie walut w sferze prywatnej

W funkcji miernika wartości najważniejszą walutą fakturowania w transakcjach handlu międzynarodowego jest dolar amerykański. W 2013 roku jego udział wynosił aż ponad 81%, podczas gdy w początkach XXI wieku około 50% i tyle samo w połowie lat 70. ubiegłego stulecia (Oręziak, 2001; dane SWIFT, za: Skopiec, 2015). Wskazuje to na bardzo silne umocnienie pozycji dolara jako waluty fakturowania, zwłaszcza w kontekście euro, które straciło drugą pozycję na rzecz juana. Odsetek chińskiej waluty w wymienionym roku wynosił bowiem 8,7%, natomiast euro 6,6%. Udział jena japońskiego (1,4%) kształtował się na poziomie prawie

² Waluta przejścia jest walutą pośredniczącą między dwiema walutami, które nie są bezpośrednio kwotowane. Jej cechą musi być wysoka płynność oraz niskie koszty transakcyjne mierzone wysokością marży między ceną kupna i sprzedaży (Pszczółka, 2011, s. 16).

5 razy mniejszym niż euro, a udziały franka szwajcarskiego i funta brytyjskiego były wręcz symboliczne i wynosiły odpowiednio 0,26 i 0,25% (SWIFT, za: Skopiec, 2015).

Dolar jest również najważniejszą walutą denominacji na międzynarodowym rynku papierów dłużnych. W 2015 roku jego udział w wartości emisji ogółem wynosił około 53% i w stosunku do 2002 roku zwiększył się o 5 p.p., udział euro pozostawał na niezmiennym poziomie (28%), natomiast jena zmniejszył się z 7,8 do 2,4% (ECB, 2016). W analizowanym okresie odnotowano relatywnie wysoki odsetek innych walut (około 17%) wykorzystywanych do denominacji dłużnych papierów wartościowych. Wynikało to z powszechnej liberalizacji obrotów kapitałowych, umożliwiającej przejście z krajowego rynku ich emisji na międzynarodowy.

W funkcji środka płatniczego najważniejszą walutą transakcyjną w bezpośrednich płatnościach globalnych jest też dolar amerykański. W 2016 roku jego udział wynosił 43% i w porównaniu z 2012 rokiem wzrósł aż o 13,3 p.p. (por. tab. 1). Drugą pozycję zajmowało euro z odsetkiem 29%, podczas gdy w 2012 roku waluta ta znajdowała się na pierwszej pozycji z udziałem 44%. Rola funta pozostała bez większych zmian. W badanym okresie jego udział ustabilizował się bowiem na poziomie około 9%, co pozwoliło mu zachować trzecią pozycję.

Tabela 1. Udział najważniejszych walut w płatnościach globalnych (%)*

Waluta	2012	2013	2014	2015	2016
Dolar USD	29,7	33,5	38,8	43,1	43,0
Euro	44,4	40,2	33,5	28,8	29,4
Funt angielski	9,0	8,6	9,4	8,2	8,7
Pozostałe	17,3	17,7	18,3	19,9	18,9

* Według bieżących kursów walutowych.

Źródło: ECB (2016); The International Role of the Euro (June 2016).

Warto dodać, że mimo dominacji wymienionych trzech walut w bezpośrednich płatnościach globalnych, zauważalny jest wzrost pozostałych walut, w tym zwłaszcza juana. W 2014 roku jego udział wynosił około 1,8%, natomiast w 2016 roku wzrósł do 2%, czyli praktycznie zrównał się z poziomem jena (ECB, 2016). Odzwierciedla to rosnącą rolę waluty chińskiej przede wszystkim w płatnościach krajów Azji. Wykorzystaniu renminbi jako waluty transakcyjnej sprzyjały (Skopiec,

2015): wprowadzenie coraz szerszego zakresu rozliczeń handlu zagranicznego i inwestycji bezpośrednich w tej walucie, rozwój centrów offshore dla juana nie tylko w Hongkongu ale również poza obszarem Azji oraz zawieranie przez bank Chin swapów walutowych z innymi bankami centralnym, w tym również z krajów wysoko rozwiniętych.

Dolar jest również najczęściej wykorzystywaną walutą przejścia, W 2016 roku jego udział w średnim dziennym obrocie na rynku walutowym wynosił 88%, czyli był tylko o 2 p.p. mniejszy niż w roku 2001 (por. tab. 2). Drugą walutą przejścia było euro (31%), ale jego udział był aż o 7 p.p. mniejszy. Do spadku znaczenia tej waluty przyczynił się z jednej strony utrzymujący się kryzys zadłużeniowy w strefie euro, z drugiej zaś, wzrost udziału walut krajów wschodzących, w tym zwłaszcza juana chińskiego i peso meksykańskiego (Kowalewski, 2017).

Tabela 2. Udział najważniejszych walut na międzynarodowym rynku walutowym*

Waluta	2001		2004		2007		2010		2013		2016	
	udział w rynku (%)	pozycja	udział w rynku (%)	pozycja	udział w rynku (%)	pozycja	udział w rynku (%)	pozycja	udział w rynku (%)	pozycja	udział w rynku (%)	pozycja
USD	90,0	1	88,0	1	86,0	1	85,0	1	87,0	1	88,0	1
Euro	38,0	2	37,0	2	37,0	2	39,0	2	33,0	2	31,0	2
Jen japoński	24,0	3	21,0	3	17,0	3	19,0	3	23,0	3	22,0	3
Funt brytyjski	13,0	4	16,0	4	15,0	4	13,0	4	12,0	4	13,0	4
Dolar australijski	4,0	6	6,0	6	7,0	6	8,0	5	9,0	5	7,0	5
Dolar kanadyjski	5,0	6	5,0	6
Frank szwajcarski	6,0	5	6,0	5	7,0	5	6,0	6	5,0	7	5,0	7
Juan chiński	0,0	29	0,1	29	0,5	20	0,9	17	2,0	8	4,0	8
Korona szwedzka	2,0	7	2,0	8	3,0	8	2,0	9	2,0	10	2,0	9
Peso meksykańskie	1,0	13	1,0	12	1,0	10	1,0	12	3,0	9	2,0	10

* W każdej transakcji kupna-sprzedaży biorą udział dwie waluty, stąd udziały w rynku równają się 200%.

Źródło: zestawienie własne na podstawie danych Banku Rozrachunków Międzynarodowych (BIS, 2016).

Poszukiwanymi walutami przejścia były jeszcze jen japoński i funt brytyjski. W 2016 roku udział jena wynosił 22% i w porównaniu z rokiem 2007 wykazywał tendencję rosnącą, z kolei funta ukształtował się na poziomie 13%, ale niższym niż 2004 roku. Zwiększony popyt na jena (mimo wysokiego zadłużenia publicznego i spadku wartości po rozpoczęciu w 2013 roku przez bank Japonii akcji luzowania ilościowego) (BIS, 2016; Kowalewski, 2017), wynikał z jednej strony od krajów dłużniczych ze względu na niskie stopy procentowe w tym kraju, natomiast z drugiej, od inwestorów prywatnych, którzy traktowali jena jako tzw. bezpieczną przystań walutową³. Pozycję funta podtrzymywała z kolei rola Londynu jako globalnego centrum handlu walutami. W 2013 roku koncentrowało się tam prawie 42% obrotów, a w 2016 około 37%. Spadek o 5 p.p. w ciągu pięciu lat wynikał ze wzrostu obrotów w krajach Azji (Singapur, Hongkong, Japonia) oraz skandali w bankach, których autorami byli najwięksi gracze rynku walutowego (tj. Barclay, Citigroup, Deutsche Bank) (BIS, 2016; Kowalewski, 2017). Po Brexicie rola Londynu przypuszczalnie zmaleje, a wzrosnie USA i Azji.

Poza wymienionymi, udziały pozostałych sześciu walut wykazywały poziom w granicach 1–7%. Z wyjątkiem franka szwajcarskiego i korony szwedzkiej, zapotrzebowanie na pozostałe waluty przejścia było powiązane głównie z kształtowaniem się cen surowców, których te kraje są liczącymi się eksporterami. Nieobecność franka w grupie pięciu najważniejszych walut przejścia budzi zdziwienie, zwłaszcza że blisko za nim jest juan chiński. O przyczynach zmiany pozycji tej waluty będzie mowa w dalszych rozważaniach.

3. Wykorzystanie walut w sferze oficjalnej

W funkcji miernika wartości wybór waluty referencyjnej przez władze monetarne determinują często warunki geograficzne i instytucjonalne. Wśród państw członkowskich MFW najczęściej krajów powiązało reżimy kursowe z dolarem USA. Były to głównie kraje Ameryki Środkowej, Południowej oraz Azji. W 2014 roku dolara jako walutę odniesienia wybrało 43 kraje, w tym 8 dolaryzację i 8 izbę

³ Miano to dotyczy walut, które umacniają się w następstwie globalnych turbulencji finansowych.

walutową, 22 kraje miały kursy stałe (stabilizowane), a 5 różne odmiany kursów płynnych (IMF, 2014, s. 6–7).

Z kolei systemy kursowe oparte o euro wykazywało w wymienionym roku 26 krajów. Większość z nich (18) była powiązana z Unią Europejską przeszłością kolonialną i zlokalizowana w Afryce, a pozostałe 8 europejskich kandydowało do członkostwa. Wszystkie kraje afrykańskie ustanowiły stałe (stabilizowane) kursy walut lokalnych w odniesieniu do euro, natomiast wśród 8 państw kandydujących do członkostwa 3 wybrały euroizację, 3 izbę walutową, a tylko 1 kraj kurs stały (stabilizowany) i 1 kraj kurs płynny. Wskazuje to, że rola dolara jako waluty odniesienia jest większa niż euro, ponadto jego zasięg geograficzny jest szerszy.

Konsekwencją dominującej pozycji dolara USA jako waluty odniesienia jest także jego dominacja jako waluty interwencyjnej oraz waluty rezerwowej. Interwencji dokonują najczęściej banki centralne z krajów rozwijających się głównie z powodu wybuchu kryzysów walutowych. W latach 1994–1995 interwencje w dolarach USA jako walucie odniesienia przeprowadzał bank Meksyku, aby nie dopuścić do dewaluacji peso. Podobne sytuacje miały miejsce w 1997 roku w krajach Południowo-Wschodniej Azji (głównie w Tajlandii, Indonezji, Meksyku i Korei Płd.), a także w Rosji⁴. Od 2005 roku interwencje w dolarach przeprowadzają również Chiny, ale w tym przypadku ich celem było przeciwdziałanie aprecjacji juana i ciągłej presji inflacyjnej z powodu wzrostu rezerw walutowych. Kryzysy walutowe dotknęły także Europę. Przed dewaluacją zabezpieczały się w latach 1992–1993 banki Włoch, Irlandii i Wielkiej Brytanii (Zielińska-Głębocka, 2012, s. 172–175). Po wybuchu ostatniego globalnego kryzysu finansowego interwencje przeprowadzała Japonia (w dolarach USA) i Szwajcaria (w euro), aby nie dopuścić do aprecjacji jena i franka szwajcarskiego. Również NBP interweniował w latach 2010–2013, ponieważ złoty ulegał na ogół deprecjacji. Sprzedawał głównie euro⁵.

Największy prestiż mają jednak waluty, które władze monetarne przechowują w rezerwach walutowych. Do walut takich należy przede wszystkim dolar amerykański, który pozycję najważniejszej waluty rezerwowej utrzymuje od II wojny światowej, po detronizacji funta brytyjskiego. Pozycji tej nie stracił mimo odejścia w 1971 roku od jego wymienialności na złoto oraz wprowadzenia w 1999 roku

⁴ Szerzej na ten temat zob. m.in. Małecki, Sławiński, Piasecki, Żuławska (2001).

⁵ Interwencje walutowe. Pobrano z <http://www.money.pl> (12.02.2017).

wspólnej waluty euro. W III kwartale 2016 roku udział dolara USD w rezerwach walutowych świata wynosił ponad 63%, ale w porównaniu z rokiem 1999 był o 7,7 p.p. mniejszy (por. tab. 3).

Tabela 3. Struktura ujawnionych* rezerw walutowych świata

Waluta	1999	2005	2009	2015	2016**
Dolar amerykański	71,0	66,5	61,0	64,2	63,3
Euro	17,9	24,4	27,6	19,7	20,3
Funt brytyjski	2,8	3,7	4,0	4,9	4,5
Jen japoński	6,4	3,6	3,9	4,0	4,5
Dolar kanadyjski	–	–	–	1,9	2,0
Dolar australijski	–	–	–	1,9	1,9
Pozostałe waluty	1,9	1,8	3,5	3,4	3,5

* Rezerw walutowych nie ujawniają kraje, których waluty są gromadzone przez banki centralne.

** III kwartał.

Źródło: dla lat 1999 i 2005 z IMF, Annual Report (za odpowiednie lata), dla lat 2009 z IMF, COFER (2016).

Drugą walutą, którą gromadzą banki centralne od momentu wprowadzenia w 1999 roku, jest euro. Wybuch kryzysu finansowego negatywnie wpłynął jednak na dalszą jego ekspansję w kierunku zastąpienia dolara w funkcji środka akumulacji. Udział wspólnej waluty w światowych rezerwach od 2009 roku wykazuje bowiem tendencję spadkową. W końcu III kwartału 2016 roku wynosił 20%, czyli był tylko o 2,4 p.p. wyższy niż w 1999 roku.

Pozycja dwóch kolejnych walut jest mało znacząca. W 2016 roku na funta brytyjskiego i jena japońskiego przypadało po 4,5% globalnych rezerw, ale w badanym okresie rosła rola funta, natomiast malała jena. Wynikało to – jak się wydaje – głównie z bardzo dobrze rozwiniętej infrastruktury przystosowanej do międzynarodowych rozliczeń transakcji w funtach oraz roli Londynu jako centrum finansowego, natomiast w odniesieniu do Japonii, z kłopotów gospodarczych tego kraju, których wyrazem było od lat utrzymujące się niemal zerowe tempo wzrostu gospodarczego, ogromny wzrost zadłużenia publicznego przekraczający dwukrotnie wartość PKB i aż ponad siedmiokrotnie dochody budżetowe (Sulmicki, 2014).

Do roli walut rezerwowych awansowały dwie „nietradycyjne” waluty, a mianowicie dolar kanadyjski i dolar australijski. W III kwartale 2016 roku ich udziały

wynosiły wprawdzie po około 2%, ale i tak wyeliminowały franka szwajcarskiego. W rezultacie przestał on być uznawany – jak dotychczas – „za wielką walutę małego kraju” (Gostomski, 2011). Był to skutek spadku zaufania inwestorów oficjalnych do stabilności tego pieniądza po wybuchu kryzysu finansowego. Silna aprecjacja franka, szczególnie wobec euro, spowodowała, że bank centralny Szwajcarii rozpoczął w 2009 roku program interwencyjnego drukowania franków, za które skupowano euro w celu utrzymania sztywnego kursu 1,2 CHF za 1 euro (*Jaki los...*). Tak tani frank, a ponadto drukowany bez pokrycia, zachwiał zaufanie władz monetarnych do tej waluty jako pieniądza rezerwowego.

Warto dodać, że piątą walutą rezerwową będzie renminbi. W 2015 roku MFW podjął decyzję o wprowadzeniu od IV kwartału 2016 roku juana do dotychczasowego koszyka SDR. Zmiany struktury SDR w latach 2000–2016 z uwzględnieniem juana ilustrują dane tabeli 4. Wynika z nich, że aby waluta Chin mogła zaistnieć w nowym koszyku SDR, każda z czterech dotychczasowych walut światowych musiała zmniejszyć swój udział. Największe straty poniosło euro, ale – jak wykazano wyżej – spadek jego udziału w rezerwach banków centralnych był również największy. Relatywnie dużo stracił też funt brytyjski, przez co z trzeciej pozycji w 2015 roku waluta ta przesunęła się w nowej strukturze koszyka SDR na piątą. Uznanie juana za rezerwową walutę świata oznacza, że Chiny będą musiały nie tylko stabilizować jego kurs, aby zachować atrakcyjność i poczucie bezpieczeństwa dla inwestorów publicznych (Gruszewski, 2017), ale również spełniać pozostałe kryteria emisji waluty międzynarodowej. Będzie o nich mowa w części II opracowania.

Tabela 4. Struktura koszyka SDR

Lata	Udziały (%)				
	dolar USD	euro	jen	funt	juan
2000	39,00	32,00	18,00	11,00	–
2005	44,00	31,00	14,00	11,00	–
2010	44,00	34,00	11,00	11,00	–
2015	41,90	37,40	9,40	11,30	–
2016	41,73	30,93	8,33	8,09	10,92

Źródło: IMF, Annual Report (za odpowiednie lata).

Podsumowanie

Z przeprowadzonych badań wynika, że tylko 10 walut narodowych występuje jako pieniądz światowy, jednak ich pozycja w poszczególnych funkcjach pieniądza światowego jest bardzo różna. I tak:

1. Dominującą pozycję w każdej funkcji utrzymuje dolar amerykański. Szczególnie wysoki i praktycznie niezmienny jest jego udział jako waluty przejścia, rosnący jako waluty fakturowania, transakcyjnej i denominacji, natomiast malejący jako waluty rezerwowej. Również dwa razy więcej krajów wybiera dolara jako walutę referencyjną.

2. Euro utrzymuje status drugiej waluty międzynarodowej, ale jego odsetek jako waluty fakturowania, waluty płatności, waluty przejścia oraz rezerwowej jest coraz mniejszy, natomiast stabilny jako waluty denominacji. Ponadto jako waluta odniesienia euro wykorzystywane jest tylko regionalnie głównie w krajach europejskich i byłych koloniach.

3. Pozycję funta i jena trudno jednoznacznie określić. Na ogół ich wykorzystanie w jest niewielkie (z wyjątkiem waluty płatności i przejścia), jednak w większości funkcji pozwala utrzymać się na trzeciej lub czwartej pozycji.

4. Frank szwajcarski utracił dotychczasową pozycję piątej waluty międzynarodowej, ponieważ jego notowania jako waluty fakturowania i płatności są symboliczne, niewiele większe jako waluty przejścia, nie występuje też jako waluta referencyjna i co najmniej od dekady jako waluta akumulacyjna.

5. Do nowych walut międzynarodowych awansowały z kolei dolar kanadyjski, dolar australijski, meksykańskie peso i chiński juan. Udział czterech pierwszych walut w funkcjach pieniądza światowego jest jednak śladowy, ponadto nie spełniają one funkcji waluty interwencyjnej i referencyjnej. Ostatnich dwóch funkcji nie realizuje również renminbi, ale jako waluta fakturowania znajduje się na drugiej pozycji, na ósmej jako waluta przejścia, w funkcji waluty transakcyjnej zrównał się z jenem, zaś jako waluta rezerwowa znajduje się wśród pozostałych walut.

Literatura

- Białecki, K., Januszkiewicz, W., Oręziak, L. (2007). *Leksykon handlu zagranicznego*. Warszawa: PWE.
- BIS (2016). *Triennial Central Bank Survey*. Pobrano z: <http://www.bis.org/statistics> (2.02.2017).
- Cohen, B.J. (1971). *The Future of Sterling as an International Currency*. London: Macmillan.
- ECB (2016). *The International Role of the Euro*. June.
- Gostomski, E. (2011). *Frank szwajcarski – waluta świata: pożegnanie franka*. Pobrano z: <https://alebank.pl>NBP2011/12> (2.02.2017).
- Gruszewski, T. (2017). *Juan wychodzi z cienia, wchodzi do koszyka SDR*. Pobrano z: <https://www.obserwatorfinansowy.pl> (4.02.2017).
- IMF (2014). *Annual Report on Exchange Arrangements Restriction*. Washington. *Interwencje walutowe*. Pobrano z: <http://www.money.pl> (12.02.2007).
- Jaki los czeka franka szwajcarskiego*. Pobrano z: <http://independetTrader.pl> (7.02.2017).
- Kenen, P.B. (1983). *The Role of the Dollar as an International Currency*. New York: Group of Thirty.
- Kowalewski, P. (2017). *Słabość euro wykorzystuje dolar i renminbi*. Pobrano z: <https://www.obserwatorfinansowy.pl> (8.02.2017).
- Markiewicz, M. (2012). Internacjonalizacja juana chińskiego w kontekście kryzysu finansowego. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Oeconomica*, 273, 213–229.
- Małecki, W., Sławiński, A., Piasecki, R., Żuławska, U. (2001). *Kryzysy walutowe*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Oręziak, L. (2005). Dolar i euro jako waluty międzynarodowe. *Bank i Kredyt*, 3, 4–16.
- Oręziak, L. (2008). Euro – pieniądz międzynarodowy. *Bank i Kredyt*, 1, 31.
- Oręziak, L. (2001). Główne waluty międzynarodowe. *Bank i Kredyt*, 76, 20.
- Pszczółka, I. (2010). *Euro a integracja europejskich rynków finansowych*. Warszawa: CeDeWu.
- Pszczółka, I. (2011). *Współczesne waluty międzynarodowe*. Warszawa: CeDeWu.
- Skopiec, A. (2015). Rola specjalnych praw ciągnięcia we współczesnym międzynarodowym systemie walutowym. *Gospodarka Narodowa*, 5, 89–118.
- Sulmicki, J. (2014). Nadmierne zadłużenie krajów rozwiniętych gospodarczo. *Gospodarka Narodowa*, 4, 101–119.
- Zielińska-Głębocka, A. (2012). *Współczesna gospodarka światowa. Przemiany, innowacje, kryzysy, rozwiązania regionalne*. Warszawa: Oficyna Wolters Kluwer.

NATIONAL CURRENCY USAGE IN WORLD MONEY FUNCTIONS

Abstract

The goal of this research paper is to show the analysis results of individual national currencies position changes in world money functions. Conducted research has confirmed that US dollar keeps a dominant international currency position, although its share doesn't grow in each world money function. Euro is still ranked at second place, but its function range is shrinking. Role of pound sterling and Japanese yen is minor, but big enough for being ranked at third and fourth places. On the other hand Swiss franc has been replaced mainly by renminbi (Chinese yuan).

Translated by Marcin Gryczka

Keywords: local currencies, world money, international currency, world money functions

JEL codes: F3, F31